ਮਦਨ @ਮਧੁ ਪਾਟੇਕਰ

ਬਨਾਮ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1025 of 2011)

ਫਰਵਰੀ 06, 2018

[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨਾ ਅਤੇ ਐਸ ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860: .302-ਜਲਣ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨਾਲ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ-ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀੜਤ-ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ s.302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ-ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ: ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ। - - ਡਿਊਟੀ ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ - ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ-ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਾਜਬ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਸਨ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ - ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872-s.32. ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ: ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ-ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀਪੂਰਨ ਪਹੁੰਚ-ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ-ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਜੇ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਪੀ. ਪੀ. ਈ. ਐੱਲ.: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ-ਤੱਥ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣਾ, ਜਦੋਂ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ: 1. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੋ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਮਵਰਤੀ ਸਿੱਟੇ' ਤੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 12-ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ i.e. ਘਟਨਾ ਦੇ ਦਿਨ, ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਚਿਸ ਦੀ ਸੋਟੀ ਨਾਲ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਇਕਸਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 8] [1008-ਬੀ-ਡੀ] 2. ਮੌਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਸਵੈ-ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸੁਭਾਅ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਐਲਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ: ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਜਿਹੇ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਤਰਨਾਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਸਾਵਧਾਨ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਐਲਾਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੁਝ ਗਵਾਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਹਰੇਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਭਾਰਵਾੜਾ ਭੋਗਿਨਭਾਈ ਹਿਰਜੀਭਾਈ, ਤੱਥ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾਃ (1) ਕਿ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ (2) ਕਿ ਇਹ ਖੋਜ ਗਲਤ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ' ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ (3) ਇਹ ਖੋਜ ਅਣਚਾਹੇ ਸਬੂਤ' ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਅਤੇ ਨਿਰਮਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਸਬੂਤ, ਜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਦਨਾਮ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ (4) ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਬੂਤ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਝੁਕਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ 12 ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਜਿਸ ਨੇ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਿਆ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 11,14,15] [1009- ਸੀ-ਈ;1010-C-F] ਰਾਮ ਬਿਹਾਰੀ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1998) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 517: [1998] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1097; ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਜਾਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ। v. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। 2017 (8) ਸਕੇਲ 697; ਅਤਬੀਰ ਬਨਾਮ ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ (2010) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1: [2010] 9 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 993; ਪਾਈਬੇਨ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1992) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 474: [1992] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 197; ਪਨੀਰਸੇਲਵਮ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (2008) 17 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 190: [2008] 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 962; ਭਾਰਵਾੜਾ ਭੋਗਿਨਭਾਈ ਹਿਰਜੀਭਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1983) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 217: [1983] 3 SCR 280-'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ. ਕਿੰਗ ਬਨਾਮ ਵੁੱਡਕੌਕ (1789) 168 ਈਆਰ 352-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ [1998] 2 ਐਸਸੀਆਰ 1097 ਪੈਰਾ 11.2017 (8) ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਕੇਲ 697 ਪੈਰਾ 11 [2010] ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ 9 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 993 ਪੈਰਾ 12 [1992] ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 197 ਪੈਰਾ 12 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ [2008] 8 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 962 ਪੈਰਾ 12 [1983] ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 280 ਪੈਰਾ 14 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2011 ਦਾ 1025. ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 08.06.2010 ਤੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1992 ਦਾ 462. ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਐੱਸ. ਚੌਧਰੀ, ਸ਼ਕੁਲ ਆਰ. ਘਟੋਲੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਭੀ ਗੁਲੇਰੀਆ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ। ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਮਾਕਾਂਤਰਾਓ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਐੱਡ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ. ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐੱਨ. ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਜੇ. 1. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਾਜ਼ਤ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮਿਤੀ 8 ਜੂਨ, 2010 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1992 ਦਾ 462 ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰ. 1992 ਦਾ 91. 2. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਤਾਬਾਈ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੰਬੰਧ ਸਨ ਅਤੇ 13 ਦਸੰਬਰ, 1991 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਦੀ ਚੀਕ-ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਮੀਰਾਬਾਈ ਅਤੇ ਸੱਤਿਆਭਾਮਾਬਾਈ (ਪੀਡਬਲਯੂ 7) ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਭੱਜੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਹੰਗਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਆਂਢੀ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਨਾਸਿਕ ਲੈ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ (ਪੀਡਬਲਯੂ1) ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚਵਾਨ ਨੇ ਲਤਾਬਾਈ ਦਾ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਉਸੇ ਦਿਨ, i.e. 14.12.1991, ਨਿਵਾਰਤੀ ਬਾਬੂਰਾਵ ਗੋਡਹਾਡੇ (ਪੀਡਬਲਯੂ 12) ਪੁਲਿਸ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ ਲਤਾਬਾਈ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦਾ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। 3. ਅਪਰਾਧ ਨੰ. ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਥਾਣਾ ਪੀ. ਐਸ. ਆਈ. ਜਾਧਵ (ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. 11) ਵੱਲੋਂ 76/91 ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਪਾਟ ਪੰਚਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦਾ ਟੀਨ, ਮਾਚਿਸ ਦਾ ਡੱਬਾ, ਸਾੜੀ ਦੇ ਟੁਕੜੇ, ਬਲਾਊਜ਼ ਆਦਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ। 16.12.1991 ਨੂੰ ਪੀੜਤਾ ਲਤਾਬਾਈ ਨੇ ਜਲਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 19.1992 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਰਸਾਇਣਕ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ. 32) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਮੰਨਿਆ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ Rs.100/- ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ, ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੋਰ ਕੈਦ ਝੱਲਣੀ ਪਵੇਗੀ। 4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਲਤਾਬਾਈ ਦੀ ਜਲਣ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। 5. ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। 6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 40% ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ. ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ, ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਲਤਾਬਾਈ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾ ਲਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਵੀ ਸੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਥਿਤ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਇੱਕ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 86% ਸੜਨ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਵਾਲਾ ਪੀੜਤ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 7. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਠੋਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ' ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੋ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਮਵਰਤੀ ਸਿੱਟੇ' ਤੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ (ਅਨੁਲਗ ਪੀ-1) ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 12-ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ (ਅਨੁਲਗ ਪੀ-3) ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹਨ। ਇਹ ਮਰਨ ਐਲਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਰਾਤ i.e 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ. ਘਟਨਾ ਦੇ ਦਿਨ, ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਚਿਸ ਦੀ ਸੋਟੀ ਨਾਲ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਇਕਸਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੂਜਾ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਖੁਲਾਸੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰ ਹੈ। 9. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੀਏ, ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6,7 ਅਤੇ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਕਿੰਗ ਬਨਾਮ ਵੁੱਡਕੌਕ, (1789) 168 ਈਆਰ 352 ਵਿੱਚ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਐਲਾਨ (ਸਿਲਵੀਆ) ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਖੁਦ ਸਿਲਵੀਆ ਤੋਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਧਿਰ ਮੌਤ ਦੇ ਬਿੰਦੂ' ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਹਰ ਉਮੀਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈਃ ਜਦੋਂ ਝੂਠ ਦਾ ਹਰ ਉਦੇਸ਼ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਨ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਇੰਨੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਇੰਨੀ ਭਿਆਨਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਹੁੰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।" 10. ਮਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੁਣ ਰੈੱਸ ਇੰਟੈਗਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਮਰਨ ਐਲਾਨ

ਮੌਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ ਦਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਕਾਸ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ, ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਰਸਮੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ' ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। 11. ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਸਵੈ-ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸੁਭਾਅ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ: ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਜਿਹੇ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਤਰਨਾਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਐਲਾਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ [ਵੇਖੋ: ਰਾਮ ਬਿਹਾਰੀ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1998) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 517 ਅਤੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਜਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2017 (8) ਸਕੇਲ 697]। 12. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰੰਤਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਨ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਐਲਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ [ਇਹ ਵੀ ਵੇਖੋ: ਅਤਬੀਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਐਨਸੀਟੀ ਸਰਕਾਰ, 2010 (9) ਐਸਸੀਸੀ 1, ਪਾਣੀਬੇਨ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, 1992 (2) ਐਸਸੀਸੀ 474 ਅਤੇ ਪਨੀਰਸੇਲਵਮ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ, 2008 (17) ਐਸਸੀਸੀ 190]। 13. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟਰਿਕਸ 'ਤੇ ਸੈਟਲਡ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਬਿਆਨ (Ext.10) 14.12.1991 ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ (ਪੀਡਬਲਯੂ 1) ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡਿਊਟੀ ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਬਿਆਨ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। 14. ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੁਝ ਗਵਾਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਹਰੇਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੱਥ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਵਾੜਾ ਭੋਗਿਨਭਾਈ ਹਿਰਜੀਭਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, (1983) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 217 ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤੱਥ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਕਾਲੀ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾਃ (1) ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ (2) ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਗਲਤ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ' ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ (3) ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਗੈਰ-ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਬੂਤ' ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਅਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਸਬੂਤ, ਜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਦਨਾਮ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ (4) ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਬੂਤ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਝੁਕਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼, ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਜਾਂ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 15. ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ 12 ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 (ਡਾ. ਕੋਟਕਰ) ਦੇ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ) 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। 10) ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਾਜਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ 12 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਿਸ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 16. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਹਾਰਡ-ਕੋਰ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਪੂ ਹੈ

ਮੇਸਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 40% ਸੱਟਾਂ ਵੀ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ. ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। 17. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- **ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।**



Advocate Megha Tak